

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 15/1975-76 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Landstinget med förslag till

- 1) landskapslag om yrkesmässig trafik, och
- 2) landskapslag angående ändring av 87 § landskapslagen om motorfordon i landskapet Åland.

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört t.f. kanslichefen Lars Ingmar Johansson, lagberedningssekreteraren Christer Jansson, trafikinspektören Ulf Lillie, ordföranden i Ålands Yrkesbilägarförening r.f., Olof Holmqvist samt t.f. länsmannen Georg Wideman, värdsamt anföra följande.

Föreliggande lagförslag avser uttryckligen endast motorfordonstrafik på väg, varvid med väg avses sådana områden, som enligt 2 § a punkten i landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland (8/58) definieras såsom väg. Därmed kommer den nya lagen inte att tillämpas på transporter inom så kallade enskilda områden eller på sjötransporter, något som för övrigt icke heller med gällande stadganden i praktiken har ansetts vara fallet.

Yrkesmässig landsvägstrafik tillhör de näringsgrenar, som traditionellt och i de flesta länder är strikt reglementerade och bundna vid särskilda tillstånd. Denna huvudprincip anser lagutskottet att tillsvidare bör gälla också för Ålands del.

De i landskapet gällande stadgandena angående yrkesmässig trafik, som nu återfinnes i landskapslagen om motorfordon i landskapet Åland (25/58) kan, med hänsyn till utvecklingen inom transportbranschen, anses vara i behov av förnyelse och precisering. Detta föreslås alltså genomfört här i form av en speciell landskapslag om yrkesmässig trafik. Motsvarande reform har genomförts i riket genom en förordning om yrkesmässig motorfordonstrafik (FFS 646/70), vilken förordning nu föreliggande framställning för övrigt i de flesta avseenden följer. En betydande avvikelse från nämnda förordning utgör dock avsaknaden av en motsvarighet till 22 § i rikets förordning, enligt vilket stadgande idkare av godsbeställningstrafik har rätt att tillfälligt företa transport till ort utanför sitt trafikområde, eller från sådan ort till sitt eget trafikområde. På grund av frågans omfattning, i det att ett dylikt stadgande, samtidigt som det eventuellt skulle ge åländska trafikidkare vissa utvidgade möjligheter att företa tillfälliga transporter till och framför allt från riket, även säkerligen skulle bereda väg för krav på samma möjligheter för trafikidkare i riket att trafikera Åland, har lagutskottet, i avsaknad av en utredd och

motiverad framställning i saken, icke funnit det påkallat att närmare diskutera införandet av ett sådant stadgande i föreliggande lagförslag. Den tillfälliga godstrafiken mellan Åland och riket torde såsom hittills få lov att upprätthållas i stöd av särskilda överenskommelser. Godstrafiken åter mellan Åland och det övriga Norden kommer också i framtiden att upprätthållas av den, som innehar giltigt åländskt trafiktillstånd. Tillfälliga transporter av åländska trafikidkare direkt mellan Finland (fastlandet) och övriga Norden förutsätter däremot tillstånd i en eller annan form av trafikministeriet. Tillfälliga transporter utanför Norden förutsätter överhuvudtaget i enlighet med ingångna avtal, särskilda tillstånd inom ramarna för överenskomna kvoter.

Godlinjetransporter mellan Åland och orter i riket förutsätter tillstånd såväl av Ålands landskapsstyrelse som av trafikministeriet.

Lagutskottet anser det icke principiellt möjligt - om än ur vissa synpunkter kanske önskvärt och ändamålsenligt - att ens försöka eftersträva fullständig samordning av stadgandena i rikets förordning om yrkesmässig motorfordonstrafik och i landskapslagen om yrkesmässig trafik.

Detaljmotivering.

2 § 2 mom. a). Den i framställningen ingående ordalydelsen, kan enligt utskottets uppfattning, föranleda tolkningsproblem i fråga om vilka godstransporter med traktor som skulle vara undantagna från tillståndsskyldighet. Då det emellertid också förekommer fordon, vilka registreras, besiktigas och beskattas såsom traktorer, samtidigt som de till sina egenskaper är sådana, att de kan konkurrera med vanliga lastbilar, finner utskottet att alla transporter med traktor ej kan undantas tillståndsskyldighet. Å andra sidan finns det i landskapet ett behov av just den transportkapacitet lantbrukstraktorerna kan erbjuda. Då det ej heller kan förutsättas, att tillstånd skall utverkas för alla, mer eller mindre tillfälliga transporter med traktor, även om de tydligt skulle falla inom ramen för definitionen av yrkesmässig trafik, finner utskottet att lagförslagets ordalydelse kan godkännas, särskilt som det i sak motsvarar nu gällande stadganden och motsvarande stadgande i riket.

d) punkten. Emedan ordet bogsering såsom sådant kan avse även egentliga varu-transporter med container, som saknar egen framdrivningskälla men undantaget från tillståndsplikt uppenbarligen bör begränsas endast till sådan bogsering, som är att jämföra med bärgning, anser utskottet att begreppet bogsering i lagtexten bör förtydligas.

g) punkten. Utskottet finner den i lagförslaget ingående hänvisningen till skolor icke vara nödvändig. Sådana elever, som har egen bil, må utan specialstadgande i lag vara berättigade att skjutsa kamrater till och från skolan.

I fall åter lagförslaget här avsett egentliga skolskjutsar anser utskottet, att man inte bör acceptera att sådana transporter, på vilka man med hänsyn till passagerarna bör ställa särskilda säkerhetskrav, skulle helt undantas tillståndsskyldighet.

3 §. Den i lagrummet ingående hänvisningen till bestämmelserna över fordonets nyttjande finner utskottet överflödig, emedan linjetrafik kan anses vara tillräckligt noggrant definierad, då den begränsas till regelbunden trafik på viss vägsträcka eller mellan vissa orter.

4 § 2 mom. Det i lagförslaget ingående ordet "linjesträckning" innefattar enligt utskottets uppfattning även uppgift "om de orter, mellan vilka trafiken skall bedrivas", varför denna bisats har utgått.

5 §. Lagutskottet anser att landskapsstyrelsen i princip alltid bör inbegära polismyndighets och vederbörande organisationers utlåtande då ansökan om nytt trafiktillstånd avgöres. Nu ifrågavarande lagrum skall emellertid tillämpas även vid förnyande av trafiktillstånd, och, också om vederbörande myndigheters och organisationers utlåtanden även då i regel bör införskaffas, kan det förekomma fall då förnyandet av gällande trafiktillstånd onödigt skulle fördröjas av att utlåtanden inbegärs.

6 §. Lagutskottet anser i fråga om villkoren för beviljande av trafiktillstånd, att sådant liksom hittills skall kunna beviljas även då det allmänna intresset kräver transportens utförande, också om tillstånd, efter prövning av befintliga trafikförbindelser, icke skulle anses nödvändigt. Däremot torde uttrycket "ekonomiska förhållanden" kunna strykas emedan begreppet vederhäftighet innefattar även ekonomisk soliditet.

7 §. Utskottet anser, att i den mån specialstadganden angående skolskjutsar anses nödvändiga, dessa borde införas under denna paragraf. Skolskjutsar bör emellertid i första hand utföras av sådana trafikidkare som redan innehar tillstånd till yrkesmässig trafik. I fall dock undantagsvis trafikidkare icke skulle finnas eller ha möjligheter att tillgodose behovet av

skolskjutsar bör landskapsstyrelsen, såsom hittills varit fallet med stöd av denna paragraf, ha möjligheter att bevilja trafikidkare men även andra (föräldrar t.ex.) rätt att utföra sådana transporter under de "övriga villkor som skall iakttagas" som landskapsstyrelsen funnit påkallade att fastställa. Fordon, som skall användas för dylika transporter av barn borde t.ex. besiktigas och registreras såsom fordon i yrkesmässig trafik. Också på fordonsförarna borde vis~~s~~a kvalifikationskrav uppställas.

En ledamot av utskottet (Olof Jansson) har ansett att ett specialstadgande om de s.k. skolskjutsarna borde införas i lagen.

11 §. Utskottet anser att fordon, som användes för personbefordran visserligen bör hållas rena, men att de också i övrigt bör hållas i gott skick. Det i 2 mom. nämnda ändrandet av linje kan anses innefatta även förkortande linje, likaså kan tvingande orsak anses omfatta även snöhinder.

12 §. Utskottet anser att de stränga och omfattande formkrav, som i 4 § uppställts för ansökan om trafiktillstånd icke är nödvändiga då fråga är om förnyande av redan beviljat tillstånd, varför formkraven härvidlag kunde förenklas.

13 §. Utskottet, som funnit att även allmänheten kan ha nytta av att statistiska uppgifter angående yrkesmässig trafik offentliggöres, anser att några särskilda skäl för hemlighållande av sådana uppgifter icke föreligger.

14 §. Eftersom personlinjetrafik kan bedrivas även med annat fordon än buss, anser utskottet att nu ifrågavarande stadgande i detta avseende kräver ett förtydligande. Däremot finner utskottet dels att den i lagförslagets 2 mom. använda formuleringen möjliggör vilken transport för "särskilt trafikbehov" som helst och dels att föreslagen begränsning av rätten till viss beställningstrafik med buss i praktiken måste visa sig svår att upprätthålla och övervaka. Eftersom beställningstrafik för idkare av personlinjetrafik enligt 1 mom. redan är begränsad till tillfälliga transporter, kan 2 mom. anses vara överflödigt.

19 §. Utskottet anser, att den som anlita godslinje, ^{och} själv alltid/vid behov bör förvissa sig om att trafikidkaren rättar sig efter vid för ~~tid~~ tidpunkten gällande fastställd taxa, varför taxan icke heller en gång i året skulle särskilt behöva kungöras "till allmän kännedom".

20 §. Rikets motsvarande stadgande lyder: "Den som bryter mot ----- straffes såsom i lagen om vägtrafik är stadgat", Jämlikt 6 § 1 mom. eller 9 § lagen om vägtrafik/dömes till böter eller till fängelse i högst tre månader. Fortfarande gällande landskapslag om vägtrafik 27 § 1 mom. och 30 § 1 mom. innehåller motsvarande straffbestämmelser. Vägtrafiklagens 30 § har dock av landstinget ändrats, om än ändringen ännu icke blivit stadfäst av Republikens president. Enligt uppgift torde dock Ålandsdelegationen ha omfattat principen om rätt för landstinget att besluta om lindrigare straffpåföljd på Åland för visst handlande än vad i rikslagstiftning för motsvarande överträdelse är stadgat. Frågan härom torde just nu ha underställts Högsta domstolen för utlåtande.

21 §. Emedan solvens utgör en förutsättning för erhållande av trafiktillstånd anser utskottet att en speciell hänvisning till trafikidkarens solvens är överflödig i denna paragraf.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga lagförslagen sålydande.

L a n d s k a p s l a g
om yrkesmässig trafik.

1 §.

(Som i framställningen).

2 §.

(1 mom. som i framställningen)

(2 mom. a - c som i framställningen).

d) transporter avseende uteslutande bärgning och därmed jämförbar bogsering av fordon;
(e - f som i framställningen).

g) befordran vid färd med personbil till eller från egen arbetsplats av högst fyra passagerare på väg till eller från arbetsplats. (Uteslutn.).

3 §.

Linje- och beställningstrafik.

1. Med l i n j e t r a f i k förstås i denna lag yrkesmässig trafik för regelbunden befordran av passagerare eller gods på viss vägsträcka eller mellan vissa orter (uteslutn.).

(2 mom. som i framställningen.)

4 §.

(1. som i framställningen).

2. Ansökan om tillstånd till linjetrafik skall utöver vad i 1 mom. anges, innehålla uppgifter om linjesträckningen (uteslutn.) samt därom huruvida trafiken skall omfatta persontrafik eller godstrafik eller båda, och, i förekommande fall, den turlista för befordringen, som önskas fastställd. Till ansökan skall dessutom fogas kartblad i tre exemplar, på vilka linjen och, då ansökan avser godstrafik, eventuella uppsamlings- och distributionsområden noggrant utmärkts.

5 §.

(Som i framställningen).

6 §.

Prövning av ansökan.

Vid prövning av ansökan om trafiktillstånd skall beaktas huruvida den tillämnade trafiken med hänsyn till allmänt intresse eller till redan befintliga trafikförbindelser (uteslutn.) är behövlig och lämplig, så ock sökandens vederhäftighet (uteslutn.) och förmåga att utöva yrkesmässig trafik. Person, som skall ansvara för trafiken, skall även han vara vederhäftig och lämplig att leda sådan verksamhet.

7-10 §§.

Som i framställningen.

11 §.

Övervakning.

1. Det åligger vederbörande polismyndighet att föra förteckning över företedda tillstånd och övervaka att trafikidkare utövar trafiken i enlighet med gällande bestämmelser. Polismyndigheten på övervakningsorten skall särskilt vaka över att tidtabellerna, taxorna och tillståndsvillkoren iakttages samt att de fordon, som användes i linje- eller beställningstrafik för personbefordran hålles städade och i gott skick. I syfte att effektivisera övervakningen skall polismyndighet verkställa regelbundna inspektioner.

2. Polismyndigheten på övervakningsorten kan på ansökan tillåta att linje tillfälligt ändras eller (uteslutn.) att trafiken inställes på grund av (uteslutn.) tvingande orsak.

12 §.

Ändring och förnyande av tillstånd.

1. Till ansökan om ändring eller förnyande av trafiktillstånd skall fogas tillståndet i original eller i styrkt avskrift. Vid behov kan också annan utredning föreskrivas.

2. Vid avgörande av ansökan om ändring eller förnyande av trafiktillstånd skall landskapsstyrelsen i nödigbefunna delar beakta bestämmelserna i 5 § samt särskilt fästa avseende vid huru sökanden utövat den trafik, som

-7-

bedrivits på grund av det tillstånd som önskas ändrat eller förnyat.

13 §.

Statistiska uppgifter.

Trafikidkare skall vid äventyr att trafiktillståndet återkallas lämna statistiska uppgifter om trafiken i enlighet med av landskapsstyrelsen meddelade anvisningar. (Utesltn.)

14 §.

Beställningstrafik med buss.

1. Idkare av personlinjetrafik har rätt att efter beställning uthyra buss, motsvarande fordon eller fordonskombination jämte förare för tillfällig transport eller färd även till orter utanför den egentliga linjen om ej den regelbundna trafiken lider men därav.

2. (utesltn.) .

15 - 17 §§.

(Som i framställningen).

18 §.

Upprätthållande av turerna och anlitage av ersättningsfordon.

1. Innehavare av tillstånd att bedriva godslinjetrafik skall köra i tillståndet angivna turer. Tillståndshavaren har rätt att tillfälligt i trafik inom landskapet insätta erforderligt antal ersättningsfordon för att fylla trafikbehovet på linjen. Han har därvid även rätt att använda honom tillhöriga fordon, som är i trafik med stöd av andra trafiktillstånd.

2. Innehavare av tillstånd att bedriva godslinjetrafik har rätt att vid behov i sin trafik använda förhyrt ersättningsfordon jämte förare såframt uthyraren själv är person som utövar yrkesmässig trafik.

3. I fordon, som avses i 2 mom., skall medföras avskrift av tillståndet för linjen och intyg av trafikidkaren att han hyrt fordonet såsom ersättningsfordon för sin linje för den i intyget angivna tiden.

19 §.

Körår samt offentliggörande av turlista och taxa.

(1. Som i framställningen).

2. Idkare av godslinjetrafik skall årligen på lämpligt sätt bringa sin turlista (utesltn.) för köråret till allmän kännedom. Avskrift av turlistan skall tillställas polismyndigheten på övervakningsorten.

20 §.

(Som i framställningen).

21 §.

Återkallande av trafiktillstånd.

Trafiktillstånd kan av landskapsstyrelsen återkallas eller för viss tid indragas om dess innehavare ej längre uppfyller förutsättningarna för er-

-8-

hållande av tillstånd, underlåter att iakttaga villkoren i tillståndet
eller underlåter att utöva trafiken på behörigt sätt (uteslutn.).

22 - 25 §§.

(Som i framställningen.)

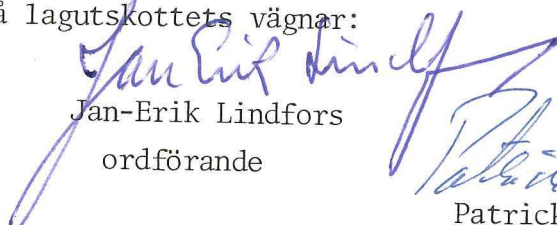
L a n d s k a p s l a g

angående ändring av 87 § landskapslagen om motorfordon i landskapet Åland.

(Som i framställningen).

Mariehamn den 16 mars 1976.

På lagutskottets vägnar:

Jan-Erik Lindfors
ordförande

Patrick Donner
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Lindfors, viceordföranden Olof Jansson,
ledamöterna Dahlman, Torvald Söderlund och Bengtz (delvis) samt suppleanten
Ulf Andersson (delvis).